

پیشگفتار

در روزگار کنونی و از پی وزش تندبادهای شک و تردید، دیگر نقل و شرح ساده روایات کارایی گذشته را ندارد و بسنده کردن به گزارش کار پیشینیان و تن زدن از تلاش برای افزودن به این گنجینه غنی ما را در برابر سیل پرسشها و نیازها بی سلاح می گذارد.

عالمان پیشین، رسالت خطیر خود را در حفظ و انتقال میراث گرانبهای برجای مانده از معصومان و پیشوایان بزرگ دین به انجام رساندند و با به کارگیری همه توان خویش، در حلّ و شرح مشکلات احادیث، گامهایی بلند برداشتند که در قالب بیان و ایضاح و تعلیقه و شروح کوتاه و بلند جلوه نموده است و اینک بر ماست که با کند و کاو در این ذخیره علمی به روشهایی عام و فراگیر دست یابیم، که حداقل در حوزه حدیث، کارایی لازم را داشته و در گشودن راههایی نو و ارائه پاسخ به پرسشهای تازه مؤثر باشد.

نوشته در پیش رو، تلاشی خرد و از جرگه گامهای نخست و لرزان در این راه ناپیموده است. تلاشی که از پس سالها توفیق حدیث خوانی و تدوین و تنظیم مجموعه *دائرة المعارف* گونه *میزان الحکمه* در مؤسسه فرهنگی دارالحدیث نصیب این قلم شد و با نقد و ارشاد سه تن از اساتید برجسته حوزه و دانشگاه نواخته گشت و از این رو بر خود لازم می دانم در آغاز، از جناب *حجة الاسلام والمسلمین محمّدی ری شهری* که حق استادی بر گردن این جانب دارند و نیز *حجج اسلام محمّد کاظم طباطبایی وحّم* *دکتر کاظم رحمان ستایش* و جناب آقای دکتر مجید معارف که با راهنمایی و نقّادی اصلاحگرانه خود سهم عمده ای را در تدوین این دفتر دارند، سپاس بگزارم. همچنین از جناب *حجة الاسلام احمد غلامعلی* که به هنگام تدریس این مجموعه، خرده گیریهایی بس گرانبها را به ارمغان آوردند و نیز از معاونت پژوهشی دانشکده علوم حدیث که زمینه نشر این اثر را فراهم آوردند، همچنین از جناب آقای سید محمد دلال موسوی، ویراستار اولیه، تشکر کنم، امید که این کوششها خرسندی خداوند *حجّت* بر حقش را تحفه راه ما سازد.

عبدالهادی مسعودی

پاییز 1382